

Mårten Olsson
Mark- och Exploateringschef
marten.olsson@trelleborg.se

Kommunstyrelsen

Medborgarbudget

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har beslutat att avsätta fem miljoner per år för arbetet med medborgarbudget enligt SKR:s (Sveriges kommuner och regioners) modell år 2020 och år 2021. Projektet, kallat "En miljon idéer" syftar till att alla medborgare på landsbygden ska ges möjlighet att vara delaktiga i bygdens utveckling. Kommunstyrelsen beslutade om kriterierna 2019-12-18. Medborgarbudgeten ska gälla fysiska investeringar på områden som förbättrar miljön och/eller barn och ungas fritidsliv och/eller äldres fritid. Medborgarna bjuds in att lämna förslag på vad budgeten ska användas till och prioriterar därefter förslagen genom röstning. Förslag med flest röster genomförs. I "En miljon idéer" har landsbygden delats upp i två delar, söder år 2020 och norr år 2021. "En miljon idéer 2020" är nu i genomförandefas som enligt tidsplan pågår september–december. "En miljon idéer 2021 startar 15 januari." Aktuell rapport är en redovisning av pågående projekt. Utvärdering visar att medborgarbudgeten är populär bland invånarna. Endast ett av förslagen har genomförts enligt tidsplan år 2020. Övriga genomförs under 2021. I planering av medborgarbudget "En miljon idéer år 2021" har granskning fått större utrymme i syfte att förenkla genomförandeprocessen.

Beslutsunderlag

KF 2019-06-17 KF §155 Medborgarbudget
KS 2019-12-18 KS §334 Medborgarbudget – beslut kriterier
KS 2020-05-27 KS §130 Information Medborgarbudget

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslås besluta att föreslå kommunstyrelsen besluta att föreslå kommunfullmäktige att godkänna delrapporten och återrapportera till kommunfullmäktige juni 2021.

Beslutet skickas till

Tillväxtavdelningen

Ärendet

Redogörelse ”En miljon idéer

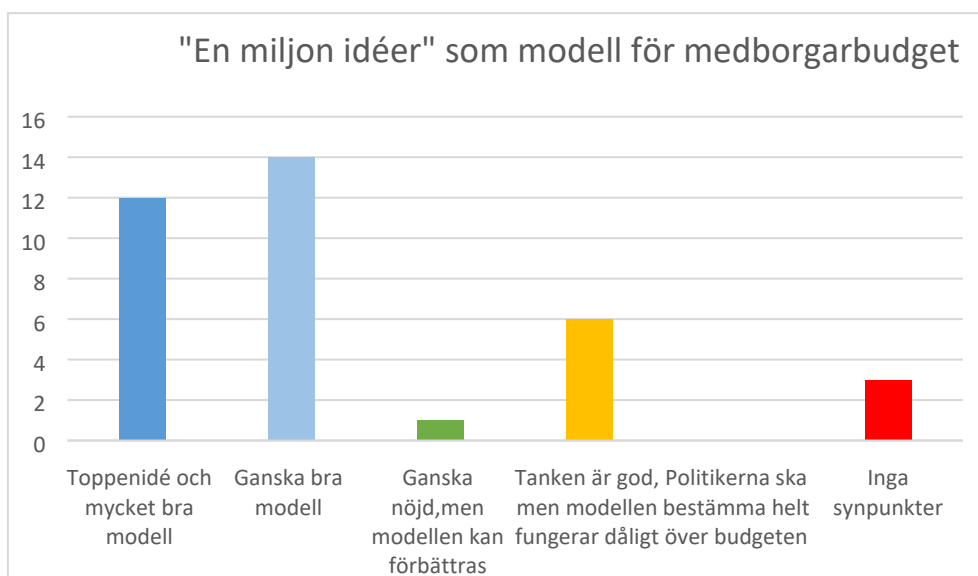
Totalt har 3358 personer, 45 % av befolkningen i södra landsbygdsområdet, röstat på totalt 24 olika förslag. Genomförande av de fem förslag som fick flest röster pågår. I december 2020 gjordes bedömningen att avsatta medel medger genomförande av ett sjätte förslag, ett utegym på platsen för den f.d. stugbyn i Skateholm. Marken har nyligen arrenderats ut för uppförande av ny stugby/semesterby.

Förslag	Antal röster	Aktuell status	Beräknas klart
Multiarena Gislövs IF	746	Gislövs IF är aktiva i genomförande	Vår 2021
Klimatsmart el Torpalängan	531	Östra Torp Alliansförening är aktiva i planering för genomförande	Höst 2021
Bro Diesbäcken	459	Bron är uppförd	Oktober 2020
Barnens Pärla Beddingstrand	292	Dialog med markägare och strandskyddsdispens klar dec 2020	Vår 2021
Naturlekplats Gislövs strandmark	209	Strandskyddsdispens klar dec 2020	Vår 2021
Utegymin Skateholm	152	Dialog med arrendator och förslagsställare påbörjad december 2020	Vår 2021

En enkät skickades ut till alla medborgare som deltagit i idéinlämningen, lokala föreningar samt på Facebook. Fokus i enkäten var att försöka få en förståelse för hur de som deltagit upplevt medborgarbudgetprocessen, både de som varit aktiva som förslagsställare och de som röstat eller inte deltagit alls. Vi fick 36 svar. 20 av de som svarade på enkäten är i åldern 20-64 år och 15 är 65+. Endast en tonåring 13-19 år har svarat på enkäten. Könsfördelningen är ganska jämn, 47 % kvinnor och 53 % män.

I enkäten ställdes frågan: Vad tycker du om ”En miljon idéer” som modell för medborgarbudget?

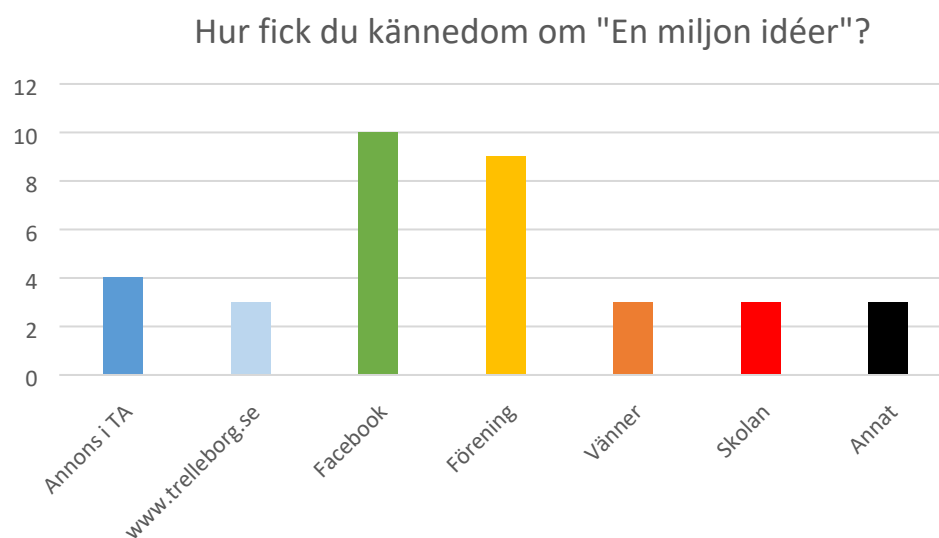
Svaren redovisas i diagram nedan.

26 personer är nöjda eller mycket nöjda med modellen. Ingen av de svarande tyckte att politikerna ska bestämma helt över budgeten, varför det inte finns någon stapel vid denna fråga.

På frågan om nöjdhet med information svarade drygt hälften att de är nöjda eller mycket nöjda med informationen kring "En miljon idéer". 6 personer är hyfsat nöjda, 6 tycker att de kunde varit bättre och 3 är missnöjda. Önskemål om att i ännu högre grad ta hjälp av föreningar för att sprida budskapet och att gå ut med information så tidigt som möjligt, har framförts.

I enkäten ställdes frågan om hur man fick kännedom om "En miljon idéer". De allra flesta uppger att de har fått informationen på Facebook eller genom sin förening. Se diagram nedan.

Erfarenheter förberedelser och projektstart

Tiden för förberedelse var kort men projektstart upplevdes ändå relativt enkel. Med kommunfullmäktigebeslut som grund, stöd från SKR och kommunstyrelsen gick det lätt att förankra projektet i organisationen. Det svåraste var att hitta en bra geografisk områdesindelning som passade medborgarbudgetens omfattning och upplägg. Den korta tidsplanen var både en styrka och en svaghet. Styrka då medborgarna upplevde att det ”hände något” och svaghet eftersom tid att diskutera, påverka och förankra projektets upplägg var begränsad.

Erfarenheter beslut

Kommunfullmäktige hade redan beslutat om de ekonomiska ramarna och att kommunen skulle medverka i SKR:s nätverk Medborgarbudget, innan projektet detaljplanerades. Den beslutade budgeten blev därför styrande för projektets utformning. Detta medförde att projektet kom igång snabbt och med en tydligt politisk vilja. Medverkan i SKR:s nätverk Medborgarbudget har underlättat processen och medfört lättillgängligt stöd, samt en känsla av samhörighet med andra deltagande kommuner. Beslutet att både förtroendevalda och tjänstepersoner ska medverka i nätverket har gett en gemensam kunskapsbas som varit utvecklande, men framförallt har det stärkt bilden av att medborgarbudgeten är de förtroendevaldas verktyg.

Erfarenheter idégenerering

Planerade inledande workshops fick ställas in med kort varsel på grund av pandemin. Idégenereringen genomfördes därför endast digitalt. Trots detta upplevdes processen positiv och det blev många kontakter med medborgare via e-post och telefon. Detta är dock kommunens första medborgarbudget, så det finns inget att jämföra med. Medborgare har påpekat att workshops troligen hade förtydligat kriterierna och skapat bättre möjlighet för samverkan mellan medborgare. Digitala medier räcker långt, men fysiska möten har en dimension som är svår att ersätta fullt ut.

I enkäten fick medborgarna svara på frågan ”Hur tyckte du att det fungerade att lämna förslag?”

Mer än hälften av de svarande är nöjda eller mycket nöjda, endast 3 svaranden är missnöjda med hur det fungerade att lämna förslag. 10 av dem som besvarat enkäten har inte lämnat några förslag till ”En miljon idéer” och har därför inga synpunkter på hur det fungerade.

Erfarenheter bearbetning av förslagen

Själva bearbetningen av inkomna förslag har varit svårare och mer tidskrävande än vi trodde. Eftersom medborgarbudgetprocessen genomförs på landsbygden så råder unika förutsättningar och då även unika lösningar.

Bearbetning och genomförandegranskning kräver en stor arbetsinsats av projektgruppen, särskilt av tekniska serviceförvaltningen. Det är av betydelse för medborgarnas upplevelse av delaktighet och inflytande att denna del av processen inte underskattas. Alla förslagsställare ska uppleva att deras förslag har fått en rättvis och korrekt bedömning och att alla möjligheter till genomförande har beaktats. I de fall där föreningar är involverade har de ofta önskemål om att kunna medverka aktivt i själva genomförandet.

11 av medborgarna som besvarat enkäten har inte berörts av granskningen. 16 är nöjda, 1 är något så när nöjd och 7 tycker att det kunde varit bättre eller är missnöjda. Det har framförts från medborgare att det känns märkligt att föreningar får lämna förslag som gynnar föreningens intresse i detta forum. Varken projektgruppen eller SKR:s nätverk ser dock detta som något problem, så länge föreningars förslag gynnar alla medborgare och hela orten.

Erfarenheter från röstningen

Utifrån enkäten tyckte 19 av medborgarna att röstningen har fungerat bra, 5 är hyfsat nöjda och 5 tycker att det kunde varit bättre eller är missnöjda. 6 av de svarande har inte berörts av röstningen.

Utanför enkäten har det kommit in synpunkter på att det digitala systemet inte har fungerat tillräckligt smidigt. Vi använder en anpassning av systemet för Medborgarförslag som utvecklas efterhand så långt tekniken medger. Det är inte helt optimalt, men fungerar och gick snabbt att få på plats utan någon stor kostnad.

Från projektgruppens sida har vi lagt märke till att ganska många har ringt för att få hjälp med röstningen. De som ringt har oftast inte använt alla sina tre röster, utan endast röstat på sitt favoritförslag. Om alla tre rösterna har använts, har de fördelats mellan förslag på den egna boendeorten, inte i hela södra landsbygdsområdet. Projektgruppens tro på att de tre rösterna skulle fördelas solidariskt mellan orterna i hela området verkar ha inte ha uppfyllts.

I övrigt tycker projektgruppen att röstningen har fungerat bra. Vi har noterat att stora föreningar har lagt resurser på att lobba ordentligt för sina förslag genom att till exempel dela ut flygblad och använda Facebook. Men lobbying har även förekommit runt andra idéer och förefaller viktig för utfallet. Ansträngningar att samla röster har gett resultat.

Erfarenheter av att utse vinnare

Att utse vinnare upplevdes lätt då det tydligt framkom vilka förslag som fått flest röster. Från medborgare har det inkommit synpunkter på att mindre byar har svårt att hävda sig mot större orter med många invånare. Detta har projektgruppen också uppmärksammat.

Erfarenheter av genomförandet

När förslaget väl är förankrat och godkänt av alla berörda kan själva genomförandet gå relativt snabbt. Men processen fram till byggstart tar tid.

Erfarenhet av samverkan i projektet

Bland tjänstepersoner har intresset för medborgarbudget vuxit i takt med att förståelsen för den demokratiska aspekten har ökat. Graden av nytta för arbetet i den egna förvaltningen påverkar också intresset. En svårighet har varit att lösa drift och underhåll av genomförda projekt.

Samarbetet med berörda förvaltningar har fungerat mycket bra. Bildningsförvaltningen har genom berörda förskolor och skolor engagerat sig mycket i att skapa idéer och har även använt projektet i undervisning i samhällskunskap/demokrati. Samhällsbyggnadsförvaltningen och Kultur- och fritidsförvaltning är viktiga i projektets förberedelse och genomförandegranskning, särskilt när det gäller hur inkomna förslag förhåller sig till pågående planer och arbete i kommunen. Tekniska serviceförvaltningen har den mest betydelsefulla rollen i genomförandeprocessen, både vad gäller granskning, kostnadsberäkning och genomförande.

Lärdomar

- Enkätsvaren tyder på att medborgarbudget som modell är intressant och kan utvecklas.
- Dialogen med medborgarna måste ges stort utrymme i processen.
- Granskningen av inkomna idéer är mycket viktig.
- Drift och underhåll måste beaktas.
- Föreningar har engagerats för att sprida intresset för medborgarbudget. Det har de gjort framgångsrikt, föreningar som är starka på orten har mobiliserat många röster på sina förslag.
- Barnens förslag från förskolor/har inte vunnit samma gehör som "vuxenförslagen" i röstningen.
- Rätt så många medborgare har inte använt alla sina tre röster, utan endast lagt en röst.
- Det stora geografiska området har fått viss kritik då närheten till den egna platsen påverkar intresset och engagemanget. Större orter har fler medborgare och får fler röster på förslag som gynnar orten. Utvärderingen har inte visat något tecken på att det finns solidaritet mellan orterna/byarna i fördelningen av röster.

Projektet framåt

2021 kommer processen att upprepas i Trelleborgs i norra landsbygdsområde med Anderslöv, Alstad och Skegrie med omnejd. Det finns ett värde i att inte ändra förutsättningarna för mycket. Dock kommer tiden för granskning av förslag att förlängas. Om medborgarbudget ska fortsätta som landsbygdsutveckling även efter 2021 kan det vara intressant att pröva en mer genomgripande förändring med mindre geografiska områden.

